

ORGANIZAREA MUNCII ÎN ÎNTREPRINDERILE DE CONFECȚII ȘI REZERVELE DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Autori: Angela GHELBET, Maria GHEORGHITĂ

Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: Progresul oricărei societăți depinde într-o măsură decisivă de eficiența cu care sunt folosite resursele umane, naturale și financiare de care dispune. Eficiența muncii omenești se exprimă prin nivelul productivității muncii.

Cuvinte cheie: productivitatea muncii, fotografierea zilei de muncă, balanța timpului de muncă.

Întreprinderile sunt agenți economici ce transformă factorii de producție în bunuri și servicii, astfel asigurând o bază de creștere economică intensă, crearea unei economii avansate și implicit condiții în vederea ridicării bunăstării materiale și spirituale a populației.

Întrucât resursele de care dispune o întreprindere sunt întotdeauna limitate, întreprinderea este obligată să le combine într-un mod optim, în asemenea cantități și proporții încât, cu cheltuieli cât mai mici, să obțină rezultate cât mai mari [1].

Capacitatea întreprinderii de a avea efectele cât mai mari cu eforturi cât mai mici se reflectă prin eficiența activității propriu zise. Drept expresie sintetică referitoare la eficiența utilizării factorilor de producție, în știința economică este folosită noțiunea de "productivitate", prin care, în linii mari, se înțelege randamentul utilizării acestora. Astfel, productivitatea factorilor de producție indică eficiența combinării și utilizării lor.

Întreprinderile din industria ușoară au restanțe la acest capitol, ca și alte întreprinderi din industria prelucrătoare. În **Hotărârea Guvernului nr. 223 din 19.03.2009 cu privire la Programul de dezvoltare a industriei ușoare până în anul 2015**, la capitolul **Impedimente majore în dezvoltarea industriei ușoare** despre **nivelul scăzut al productivității muncii** se spune: "Actualmente, la întreprinderile din Moldova, productivitatea muncii este relativ joasă, constituind doar 30%-80% comparativ cu cea din țările cu o industrie ușoară dezvoltată. Cauzele principale ale acestei situații sunt următoarele: majoritatea întreprinderilor industriei sunt amplasate în localități rurale și de aceea, în calitate de muncitori, sunt angajate persoanele care tradițional au lucrat în agricultură. Mentalitatea lor și disciplina de producție nu permit atingerea unor rigori în termeni de economie a timpului de producție, productivitate, utilizare maximă a echipamentului de producție etc. angajații nu au motivație serioasă pentru muncă, și ca un fenomen adițional, de menționat și migrația sezonieră – vara lucrează mai puțini muncitori decât iarna; fabricile sunt utilizate cu echipamente relativ moderne, dar care funcționează pe lângă altele vechi. Se resimte lipsa de utilaje automate, care ar putea spori cu mult productivitatea muncii. Companiile investesc insuficient în sistemele de management și în reutilizare tehnică" [3].

Cunoașterea factorilor care influențează productivitatea muncii necesită analiza consumului total de timp pe produs, și în cadrul acestuia, a consumului de timp suplimentar. Cercetarea consumului de muncă pe componentele sale, în scopul evidențierii cauzelor care determină timpi suplimentari sau neproductivi, precum și stabilirea de măsuri pentru îndepărtarea acestora alături de problema organizării muncii în cadrul întreprinderilor de confecții din republică rămâne a fi una primordială.

Studierea timpului de muncă a executantului, a timpului de folosire a utilajului, precum și a timpului de parcurgere a obiectelor muncii pe itinerariul tehnologic, se realizează cu metode și tehnici diferite în funcție de natura procesului de muncă, a elementelor studiate și a gradului de precizie dorit prin metode ca: cronometrarea, fotografierea, autofotografierea, fotocronometrarea, filmarea, observările instantanee, sistemul MTM etc. [2].

Studierea timpului de muncă a executantului are ca consecință obligatorie îmbunătățirea folosirii timpului de muncă, care direct conduce la creșterea posibilă a productivității muncii. Una dintre tehnicile care permit o astfel de abordare ca consecință a studiului este **fotografierea individuală**.

Fotografierea timpului de muncă este o metodă directă de măsurare și înregistrare continuă a duratei tuturor elementelor unui proces de muncă și a timpului de folosire a utilajului. Această metodă studiază toate părțile componente ale timpului de muncă care nu sunt identice, îndeosebi a timpului de pregătire-încheiere, a deservirii locului de muncă, a timpului de odihnă și necesități firești, a timpului neproductiv, și a întreruperilor în procesul de muncă cu scopul analizei și eliminării cauzelor care generează pierderile de timp de muncă și de nefolosire a utilajului pe durate unei zile de muncă.

Studiul de caz, efectuat în cadrul Întreprinderii cu Capital Străin "Doralin" S. R. L. ne permite evidențierea rezervelor de sporire a productivității muncii în cadrul întreprinderii. Această întreprindere are în palmares nu mai puțin de 6 ani de activitate în regim vamal de perfecționare activă, cu locația în Chișinău și cu un număr de personal în mediu de 200 persoane.

Studiul a constatat în fotografierea zilei de muncă a muncitorilor direct productivi pe un eșantion de 6 persoane cu calificare corespunzătoare, în ritm mediu de muncă cu metode bine stabilite în condiții tehnico-organizatorice precizate: cusătorese, calificarea IV cu vechime în muncă mai mare de 3 ani în mediu.

Datele prelucrate și proiectate în balanța timpului de muncă reflectă următoarea creștere posibilă a productivității muncii:

Inițial se calculează coeficientul îmbunătățirii timpului de muncă K_1 , %, prin relația:

$$K_1 = \text{consum de timp depășit} / \text{total timp observat} \times 100 = (32,7/510) \times 100 = 6,41 \% \quad (1)$$

Următoarea etapă este determinarea posibilă a productivității muncii K_2 , %:

$$K_2 = K_1 / (100 - K_1) \times 100 = 6,41 / (100 - 6,41) \times 100 = 6,84 \% \quad (2)$$

Depășiri de timp s-au depistat pe următoarele categorii de timp: întreruperi reglementate, deservire a locului de muncă și cu pondere neînsemnată au fost prezenți și timpii neproductivi.

Depășirile s-au constatat în principiu în mare parte ca rezultat al discuțiilor la telefon și cu colegii din vecinătatea imediată, pierderi ca consecință a organizării neeficiente a producerii prin asigurarea necontinuității procesului și deplasarea de la locul de muncă, la alte locuri de muncă, în interes personal.

Productivitatea muncii reprezintă un indicator sintetic de baza care ilustrează eficiența muncii. Accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii este legată de înțelegerea conținutului și semnificației sale, a factorilor prioritari de influență și a modului de valorificare. Sporirea productivității muncii și reducerea sistematică a cheltuielilor de munca vie, ceea ce contribuie direct la micșorarea costurilor și sporirea eficienței muncii desfășurate. Factorii care influențează gradul de creștere a productivității muncii sunt: progresul tehnic; perfecționarea organizării conducerii, producției și muncii; calificarea, perfecționarea profesională și creșterea îndemnării executanților [4].

Forța de munca – executanții – și utilizarea rațională a acestora reprezintă factori hotărâtori în sporirea continuă a rodniciei muncii și, evident, a productivității muncii, astfel concluzionând că la sporirea productivității muncii concurează un număr variat de factori :

- Factorii tehnici care au în vedere nivelul atins de știință, tehnica, tehnologie la un moment dat ;
- Factorii economici și sociali sunt cei legați de organizarea producției și a muncii atât la nivel micro cât și la nivel macroeconomic, condițiile de munca și viața;
- Factorii umani și psihologici, cei legați de pregătirea școlară, nivelul de cultură, adaptabilitate la condițiile de munca, satisfacția pe care le-o oferă aceasta, viața de familie, influența religiei și a tradiției în alegerea meseriei;
- Factori naturali referitori la condițiile de climă, fertilitatea solului, accesibilitatea resurselor naturale;
- Factori de structură care influențează nivelul productivității muncii prin schimbările survenite în structura pe ramuri și subramuri a economiei naționale.

Dintre căile de mărire a productivității muncii mai importante sunt: Automatizarea, robotizarea, promovarea tehnicilor noi; Înnoirea producției; Perfecționarea organizării producției și a muncii; Pregătirea și perfecționarea resurselor umane; Cointeresarea materială a muncii;

Bibliografie

1. Moldovanu D. *Curs de teorie economică*. Ed. „ARC”, Chișinău, 2007.
2. Chiriac V. *Tehnologia de finisare a confecțiilor textile*. Ed. Tehnică, București, 1996.
3. Hotărârea Guvernului nr. 223 din 19.03.2009 cu privire la Programul de dezvoltare a industriei ușoare până în anul 2015
4. <http://www.scritube.com/management/marketing/Productivitatea-muncii-general2441721147.php> (accesat la 15.11.10)